

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Rijksweg 3 te Budel

Rapportnummer 2022-0040

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Rijksweg 3 te Budel

Rapportnummer: 2022-0040
Datum rapport: 25 april 2022

Opdrachtgever: Pouderoyen Tonnaer

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: N. Arts-Smits

Auteur: N. Arts-Smits

Kwaliteitscontrole: E. Claassen

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Geldigheid onderzoek.....	3
1.4	Zorgplicht	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode.....	10
4	Natuurwaarden	11
4.1	Beschermde gebieden.....	11
4.2	Beschermde soorten	13
4.2.1	Flora.....	13
4.2.2	Vlinders en libellen	14
4.2.3	Kevers en weekdieren	16
4.2.4	Vissen	16
4.2.5	Amfibieën en reptielen	17
4.2.6	Vogels.....	19
4.2.7	Zoogdieren.....	20
5	Conclusies	24
5.1	Beschermde gebieden.....	24
5.2	Beschermde soorten	24
5.3	Advies en aanbevelingen	28
5.4	Gevolgen voor (het tijdpad van) de voorgenomen plannen	29
	Geraadpleegde bronnen	30
	Bijlagen.....	28
	Bijlage 1 Wet- en regelgeving.....	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Een initiatiefnemer is voornemens het perceel aan de Rijksweg 3 te Budel in te richten als bedrijfslocatie voor een transport- en verhuisbedrijf (verhuizen, opslaan en verkopen van machines). De locatie wordt ingericht met een bedrijfsgebouw en verhardingen. In verband met deze voorgenomen ontwikkeling is het noodzakelijk inzicht te krijgen in de aanwezigheid van beschermde soorten en de mogelijke effecten van de voorgenomen plannen hierop. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en -beleid en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek stelt de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming vast. Tevens beoordelen we op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van de resultaten kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten: "Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.". Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook de niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies, adviezen en vervolgstappen uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied ligt aan Rijksweg 3 te Budel (gemeente Cranendonck). Het plangebied ligt ten zuiden van de snelweg A2. Het terrein wordt verder omgeven door agrarisch gebied. De ligging van het plangebied in de ruimere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het terrein is weergegeven in figuur 2.

Huidige inrichting terrein

Het terrein bestaat uit een verruigd gebied van circa 2,8 ha ten zuidwesten van Rijksweg 3. Het is een verruigd gebied met dichte groenblijvende bosschages van bamboe en laurierkers en een grote vijver (nr. 1 in figuur 2) in het noorden/noordoosten. Ook staan hier enkele solitaire eiken. Op de westrand van de vijver staat een grote treurwilg. Met daar omheen een grote steenhoop. Ook liggen daar resten van afgebroken muurtjes. Ten zuiden en oosten van de vijver liggen enkele kleinere braamstruwelen en takkenhopen.

De noordzijde van de vijver heeft een zeer steile oever die begroeid is met een dicht bamboebos. De oever ligt vol met grote stenen. Ten noorden van het bamboe, op de grens van het perceel staat een dichte laurierhaag. Die loopt van het noordoosten tot het noordwesten. Verder zijn de oevers vrijwel kaal, met op enkele plekken riet.

In het zuiden van het gebied staat een hoogspanningsmast (nr. 4 in figuur 2) en hier is een ruigte aanwezig met afwisselende lagere vegetatie en open zand.

In het westen staat een bakstenen elektriciteitshuisje (nr. 5 in figuur 2) met enkele kapotte dakpannen en daar vlakbij een groot braamstruweel. Ten zuiden van het huisje ligt een grote steenhoop. In het midden van het terrein staat een aantal grotere eiken met daaromheen een enorm groot en hoog braamstruweel (nr. 3 in figuur 2).

Begrenzing plangebied

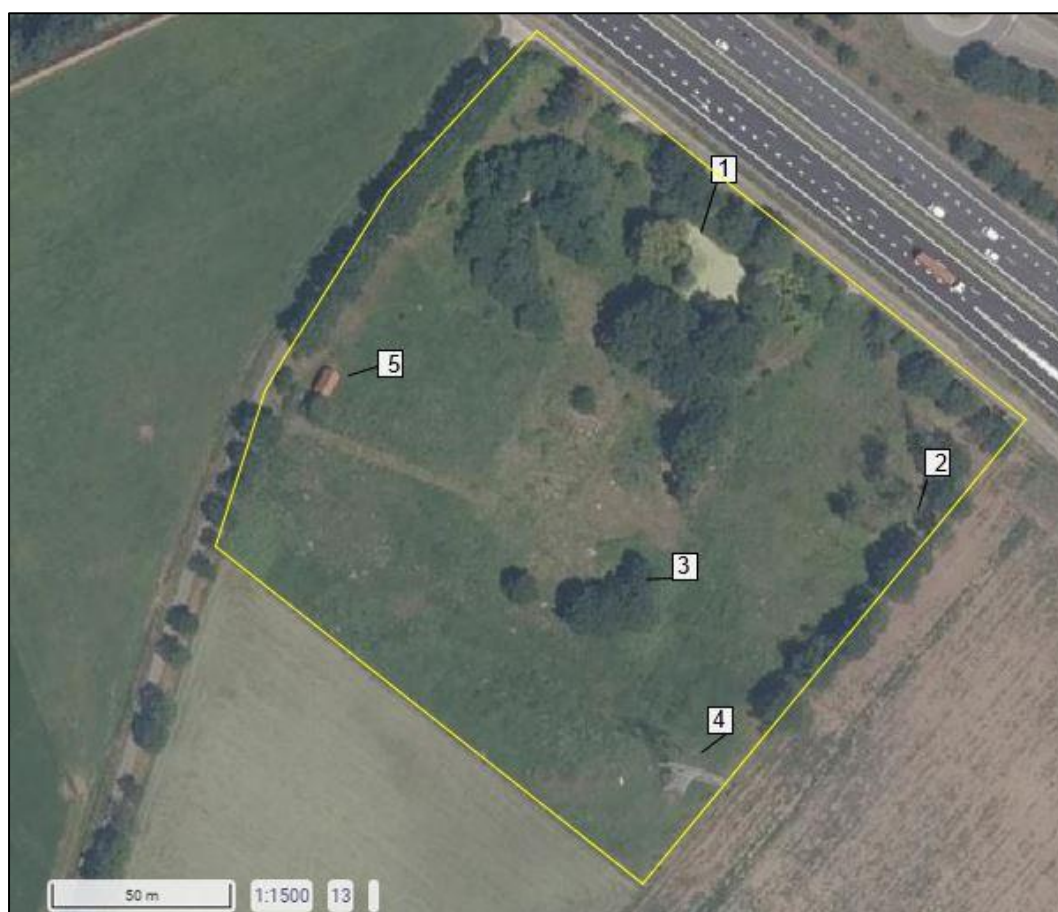
Het gebied is duidelijk begrensd door een diepe greppel/sloot bijna rondom het plangebied, alleen niet op de zuidoostgrens. Op de zuidoostgrens staan enkele grote eiken (nr.2 in figuur 2). Daar grenst het plangebied aan een maïsakker. Aan de zuidwestzijde is de sloot recentelijk gegraven.

Van het noordoosten tot het noordwesten staat een rasterhek met een grote laurierhaag als erfgrans. In het westen loopt het rasterhek tot aan het elektriciteitshuisje, in het oosten tot aan het toegangspad. Het hek is op twee plaatsen in het westen kapot, daar lopen heel veel wissels van mensen en/of dieren.

Op pagina 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (gele lijn) (bron: PDOK Viewer)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (gele lijn) (bron: PDOK Viewer). 1=vijver; 2=grote eiken, 3=braamstruweel, 4=hoogspanningsmast, 5=elektriciteitshuisje

Foto 1. Graafsporen, pootafdrukken wild zwijn en ontlasting

Foto 2. Noordoostgrens langs Rijksweg; greppel, braamstruweel en enkele eiken en berken

Foto 3. Plangebied gezien vanaf inrit onder de elektriciteitskabels

Foto 4. Inrit en groot laurierkersstruweel

Foto 5. Vijver met aan de overzijde bamboe op de oever

Foto 6. Midden plangebied met groot braamstruweel en enkele eiken

Foto 7. Zuidwestgrens; nieuw gegraven greppel

Foto 8. Westhoek plangebied; struweel en deels vegetatie verwijderd

Foto 9. Midden plangebied gezien vanaf elektriciteitshuisje

Foto 10. Westgrens met elektriciteitshuisje

Foto 11. Haag aan noordoostgrens gezien vanaf vijver

Foto 12. Noordwestgrens; haag laurierkers

2.2 Voorgenomen plannen

De initiatiefnemer is voornemens het perceel als bedrijfslocatie voor een transport- en verhuisbedrijf (verhuizen, opslaan en verkopen van machines) in te richten. De locatie wordt ingericht met een bedrijfsgebouw en verhardingen, zie figuur 3.

Daarnaast wordt de locatie voorzien van een landschappelijke inpassing en wordt de bestaande vijver vergroot voor waterberging.

Figuur 3. Schetsontwerp voorgenomen plannen (bron: Pouderoyen Tonnaer, 2020)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de websites Vlinderstichting.nl, Waarneming.nl, EIS-nederland.nl, Zoogdiervereniging.nl en Verspreidingsatlas.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige habitats zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Ook is gekeken of binnen het plangebied invasieve exoten voorkomen.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

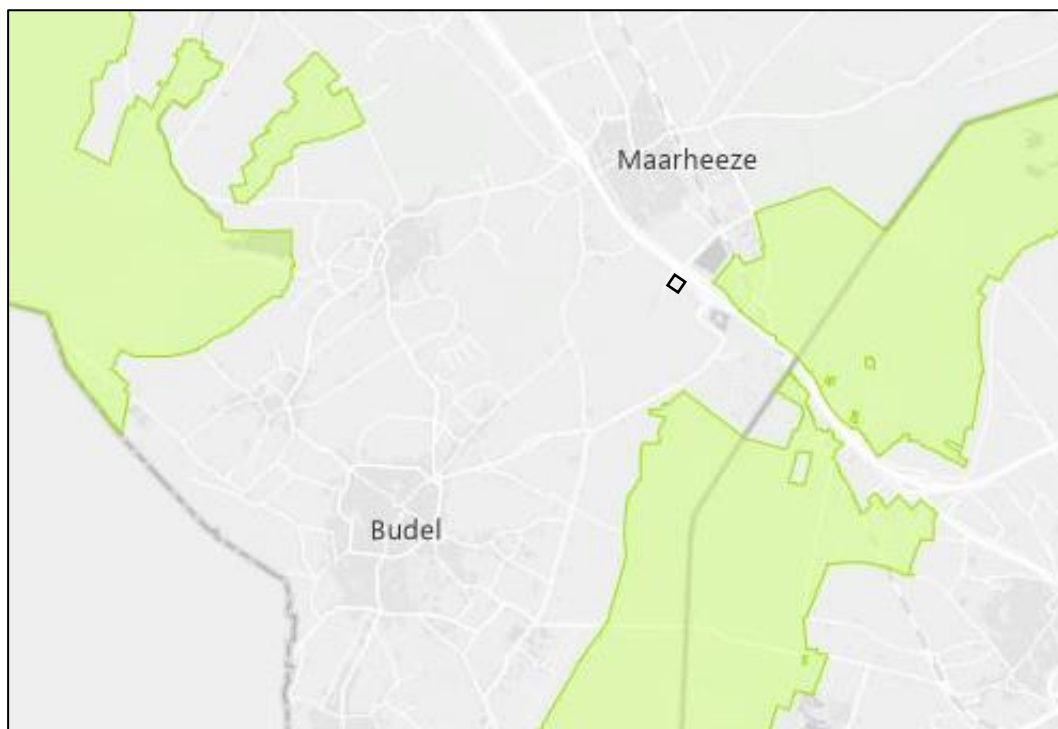
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 25 januari 2022 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: bewolkt, droog, windkracht 2 en circa 4 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa 300 meter afstand ten oosten van het plangebied ligt, aan de overzijde van de A2, zie figuur 4. Dit betreft het Natura 2000-gebied Weerter- en Budelerbergen & Ringselven. Op circa vier kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt Natura 2000-gebied Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux.

Figuur 4. Ligging plangebied (zwarte vierkant) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (groen) (bron: Natura 2000 Rijksoverheid)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten het Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Ondanks de relatief kleine afstand tot het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied (300 m) is het vanwege de tussenliggende snelweg A2 uit te sluiten dat negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebied als gevolg van effecten van verdroging, versnippering, optische en mechanische verstoring en verstoring door licht, geluid en trilling door de voorgenomen plannen.

Ten aanzien van het aspect stikstof geldt een vrijstelling van vergunningsplicht voor de realisatiefase (bouw-, aanleg- en sloopfase). De vrijstelling geldt niet voor de gebruiksfase. Vanwege de afstand tot de Natura 2000-gebieden en de aard van de plannen, kunnen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de gebruiksfase niet op voorhand worden uitgesloten.

Depositie van stikstof op Natura 2000-gebieden kan negatieve effecten tot gevolg hebben op de natuurwaarden. De hoeveelheid stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen moet worden bepaald middels een stikstofberekening met het programma AERIUS Calculator. De resultaten van de berekening moeten vervolgens ecologisch worden beoordeeld om te toetsen of sprake is van (significant) negatieve effecten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in provincie Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant (NNB) genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te verbeteren, vergroten en met elkaar te verbinden. Dit is onderdeel van de actieve soortbescherming uit de Wet natuurbescherming om bedreigde dier- en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding te brengen. Om dit realiseren is in de Wnb art. 1.12, lid 2 vastgelegd dat de provincies zorgen voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend landelijk ecologisch netwerk, genaamd het Natuurnetwerk Nederland.

Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied.

Uit de kaart natuurbeheerplan op de website van de provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNB. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNB rijksdeel ligt op circa 300 meter ten noordoosten van het plangebied; aan de overzijde van de A2. Dit gebied is tevens Natura 2000-gebied. Circa 360 meter ten zuidwesten van het plangebied ligt het Aardbrandsven, onderdeel van het NNB. De ligging van het NNB in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 5.

Figuur 5. Ligging plangebied (zwarte lijn) ten opzichte van het NNB (bron: interactieve kaart Natuurbeheerplan Provincie Noord-Brabant)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het NNB. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNB en de aard van de voorgenomen plannen is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen een (significant) negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB middels externe werking.

Conclusie

Ondanks de kleine afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het vanwege de tussenliggende A2 en de afritten van deze weg uit te sluiten dat directe negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Vanwege de afstand tot de Natura 2000-gebieden en de aard van de plannen, kunnen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de gebruiksfase niet op voorhand worden uitgesloten. Het is noodzakelijk om een Aeries-berekening uit te voeren om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen. Voor het aspect stikstof in de realisatiefase (bouw-, aanleg- en sloopfase) geldt een vrijstelling van vergunningsplicht.

De voorgenomen plannen hebben geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied blaasvaren (§3.3 Wnb) is waargenomen.

Blaasvaren is een zeldzame soort die verspreid over Nederland op enkele plekken voorkomt. De plant groeit op beschaduwde, vochtige kalkrijke rotsen in bossen of muren langs grachten en kades. In het plangebied ontbreekt geschikt habitat voor blaasvaren. Het voorkomen van blaasvaren in het plangebied is daarom uit te sluiten.

Het plangebied bestaat uit afwisselend voedselrijke en meer voedselarme groeiplaatsen. De aanwezigheid van brem en struikheide wijzen op een voedselarmere grond. Speerdistel en braam komen op de meer voedselrijke plekken voor.

Door de hoge mate van verruiging in het gebied ontbreken groeiplaatsen voor beschermde plantensoorten.

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen (delen van) beschermde planten aangetroffen. Op basis van de aanwezige habitat, het huidige beheer en expert judgement kan worden uitgesloten dat beschermde planten in het plangebied aanwezig zijn.

Invasieve exoten

In het gebied zijn verschillende soorten tuinplanten (bamboe, laurierkers en rododendron) aangetroffen waaronder de invasieve exoot:

-Mahonie (B. aquifolium)

Figuur 6. Locatie en foto van de invasieve exoot mahonie

4.2.2 Vlinders en libellen

Vlinders

Uit gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat op een afstand tot een kilometer van het plangebied de beschermde vlindersoort grote vos (§3.3 Wnb) voorkomt. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied zijn grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, spiegeldikkopje, veldparelmoervlinder (alle §3.3 Wnb) en teunisbloempijlstaart (§3.2 Wnb) waargenomen.

- + **Grote weerschijnvlinder** is een tot voor kort zeldzame (nu een niet bedreigde) standvlinder die voorkomt in oudere, vochtige loofbossen, wilgenbroekbossen of groepen samenhangende bosjes in beekdalen. De waardplant van deze soort is vooral boswilg, soms grauwe wilg.
- + **Grote vos** is een zeldzame en kwetsbare soort die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwervende individuen worden voornamelijk in de buurt van bossen waargenomen. De waardplanten van deze soort zijn vooral iep, maar ook zoete kers en sommige wilgensoorten.
- + **Kleine ijsvogelvlinder** is een kwetsbare standvlinder die in het zuidwesten van Nederland voorkomt in gevarieerde, vochtige gemengde

bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. De waardplant van deze soort is wilde kamperfoelie; soms rode kamperfoelie of gecultiveerde kamperfoelie.

- + **Kommavlinder** is een vrij zeldzame en bedreigde standvlinder die voorkomt op droge, schrale open graslanden, duinen en gevarieerde heide. De waardplant voor de rupsen is kleine polletjes van schapengras; soms ook andere zwenkgrassen, buntgras en struisgras.
- + **Spiegeldikkopje** is een zeer zeldzame standvlinder die op dit moment alleen nog voorkomt in de Limburgse en Noord-Brabantse Peel; daar lokaal en talrijk. De waardplanten voor de rups zijn hennegras en pijpenstrootje; soms boskortsteel of riet. Het spiegeldikkopje leeft in vochtige tot natte grazige ruigten bij beekbegeleidende broekbossen of hakhoutbosjes en (gedegenereerde) hoogveengebieden.
- + **Veldparelmoervlinder** is een zeldzame soort die voorkomt in het zuiden van Limburg en op enkele plekken in Noord-Brabant. Het habitat bestaat uit kruidenrijke en droge graslanden met een open en korte mozaïekstructuur en enkele struiken. De waardplant van deze soort is vooral smalle weegbree.
- + **Teunisbloempijlstaart** is een zeldzame soort die voorkomt op open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. De waardplanten zijn wilgenroosje, teunisbloem, bastaardwederik en kattenstaart. De soort overwintert als pop in de strooisellaag.

In het plangebied ontbreken het geschikte habitat en/of de geschikte waardplanten voor grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder, kommavlinder, spiegeldikkopje en veldparelmoervlinder. Door de geïsoleerde ligging van het plangebied tussen de snelweg A2 en in het agrarisch gebied en het ontbreken van bosrijke gebieden nabij is het niet aannemelijk dat de grote vos in het plangebied voorkomt. Buiten een grote treurwilg naast de vijver ontbreken daarnaast ook waardplanten voor grote vos. De aanwezigheid van grote vos in het plangebied is uitgesloten. Door het ontbreken van het geschikte habitat van teunisbloempijlstaart, vochtige bossen, is het niet aannemelijk dat de soort in het plangebied voorkomt. Dit in ogenschouw genomen is de aanwezigheid van teunisbloempijlstaart in het plangebied uitgesloten.

Libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Vlinderstichting blijkt dat bosbeekjuffer en gevlekte glanslibel (beide §3.3 Wnb) voorkomen op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied komen gaffel libel en gevlekte witsnuitlibel (§3.2 Wnb) voor.

Binnen het plangebied is geen geschikt permanent oppervlaktewater aanwezig voor beschermde libellen en daardoor ontbreekt voortplantingshabitat voor beschermde libellen. Het voorkomen van essentieel habitat van beschermde libellen in het plangebied is uit te sluiten. Niet beschermde libellen kunnen voortplanten in de vijver binnen het plangebied en rond de vijver foerageren.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Volgens de gegevens van de NDFF en EIS Nederland komen geen beschermde kevers en weekdieren voor binnen een straal van vijf kilometer van het plangebied. Op grotere afstand van het plangebied komt vermiljoenkever (§3.2 Wnb) voor. Voor de beschermde kevers en weekdieren zijn weinig verspreidingsgegevens bekend, daarom wordt in deze paragraaf van alle beschermde kevers en weekdieren beoordeeld of ze in het plangebied kunnen voorkomen.

- + Vliegend hert (§3.3 Wnb) komt voor in (oude) eikenbossen, dit habitat is binnen het plangebied niet aanwezig. Het voorkomen van deze soort in het plangebied is uit te sluiten.
- + De beschermde houtkevers; vermiljoenkever, heldenbok en juchtleerkever (alle §3.2 Wnb) zijn afhankelijk van oude, holle of vrijstaande bomen of (natte) gebieden met veel dood hout. In het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor deze soorten. Daarnaast is het plangebied voor deze soorten moeilijk bereikbaar door de A2 en de akkers tussen het plangebied en de nabijgelegen bosgebieden. Het voorkomen van deze beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.
- + De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn voor het voorkomen afhankelijk van grote wateren. Het ontbreekt binnen het plangebied aan geschikt oppervlaktewater en daarom is het voorkomen van beschermde waterkevers in het plangebied uitgesloten.
- + De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) is afhankelijk van de aanwezigheid van heldere, schone wateren met waterplanten. Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Deze soort is al 50 jaar niet meer waargenomen in Nederland. Vanwege het ontbreken van geschikt oppervlaktewater in het plangebied is het voorkomen van platte schijfhoren en Bataafse stroommossel uitgesloten.

In het plangebied ontbreken geschikte habitattypen voor de beschermde soorten kevers en weekdieren. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat in de omgeving van het plangebied geen beschermde vissoorten zijn waargenomen. Vanwege het ontbreken van voor beschermde vissoorten geschikt permanent oppervlaktewater is het voorkomen van beschermde vissoorten in het plangebied uit te sluiten.

4.2.5 Amfibieën en reptielen

Amfibieën

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied kleine watersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, Alpenwatersalamander en gewone pad (alle §3.3 Wnb) zijn waargenomen.

Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander zijn algemene en niet-kritische soorten, ze hebben geen uitgesproken voorkeur voor specifiek land-, overwinterings- of voortplantingshabitat en kunnen in een grote variatie aan leefgebieden voorkomen.

Voor deze soorten is de vijver in het plangebied geschikt als voortplantingshabitat. Het plangebied is tevens geschikt als land- en overwinteringshabitat. Gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker en bruine kikker kunnen zich verschuilen tussen de hopen stenen en takken.

De Alpenwatersalamander leeft in weide- en bospoelen, vijvers, sloten en vennen en blijft in de buurt van het water (tot ongeveer 500 meter). Van de soort zijn waarnemingen bekend in het plangebied en bij het Aardbrandsven ten zuiden van het plangebied. De vijver in het plangebied vormt geschikt voortplantingshabitat voor de Alpenwatersalamander. Ook is het plangebied geschikt als land- en overwinteringshabitat. In het plangebied zijn voldoende plekken aanwezig onder stenen, steenhopen en takkenhopen voor de Alpenwatersalamander om zich te verschuilen en te overwinteren.

Effectbeoordeling

Als gevolg van de voorgenomen plannen raakt een groot deel van het plangebied ongeschikt als land- en overwinteringshabitat van gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander en Alpenwatersalamander (alle §3.3 Wnb). Aan de noordkant van het plangebied rondom de vijver is een groene inrichting voorzien, zie figuur 3. Dit deel van het plangebied kan blijven functioneren als land- en overwinteringshabitat voor genoemde soorten amfibieën.

Het vergroten van de vijver kan leiden tot verstoring van voortplantingshabitat van bovengenoemde soorten. De vijver blijft ook in de nieuwe situatie geschikt als voortplantingshabitat voor gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker, kleine watersalamander en Alpenwatersalamander.

Mitigerende maatregelen

Voor gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verwonden of niet opzettelijk doden van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4.

In het kader van de zorgplicht dient :

- + het verwijderen van vegetatie, struweel en stenen- en takkenhopen (indien nodig) waar amfibieën voorkomen, plaats te vinden in de periode

buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.

- + Bij het verwijderen van de vegetatie, struweel en takken(hopen) dient in één richting gewerkt te worden, zodat individuen kunnen vluchten.
- + Werkzaamheden aan het voortplantingswater plaats te vinden buiten de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode duurt van 1 maart – 15 september.

Voor Alpenwatersalamander geldt de vrijstelling niet. Om negatieve effecten op deze soort te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- + Werkzaamheden aan het voortplantingswater (de vijver) vinden plaats buiten de voortplantingsperiode van Alpenwatersalamander. De voortplantingsperiode duurt van maart tot half augustus.
- + Werkzaamheden in houtige begroeiingen (o.a. houtsingels, struweel, bosschages), zoals het verwijderen van bomen en struiken, vinden plaats buiten de overwinteringsperiode van de Alpenwatersalamander. De overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander duurt van oktober tot en met februari.
- + Werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigtes worden gefaseerd uitgevoerd. In de kruidachtige begroeiing en ruigte in het terreindeel rondom de vijver kan niet gelijktijdig worden gewerkt met het overige terrein.
 - o In het terreindeel rondom de vijver vinden werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigte plaats buiten de voortplantingsperiode en buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander.
 - o In het overige terrein vinden werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigte plaats buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander. In het overige terrein is het mogelijk om buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander de kruidachtige begroeiing en ruigte te verwijderen waardoor het terrein ongeschikt raakt voor Alpenwatersalamander. In het ongeschikt gemaakte terrein kunnen werkzaamheden binnen de overwinteringsperiode worden uitgevoerd.
- + Werkzaamheden worden altijd in één richting uitgevoerd, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Deze maatregelen dienen verder uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol.

Wanneer bovenstaande mitigerende maatregelen ten aanzien van Alpenwatersalamander niet worden gevolgd, ontstaat (mogelijk) een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Reptielen

Uit gegevens van RAVON, de NDFF en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat tussen een en twee

kilometer afstand van het plangebied levendbarende hagedis (§3.3 Wnb) is waargenomen.

Levendbarende hagedis komt voor op droge en vochtige heiden en hoogvenen, venoevers en in bossen en struwelen. In het plangebied is geschikt leefgebied aanwezig voor levendbarende hagedis. Echter is het plangebied niet bereikbaar voor levendbarende hagedis door de geïsoleerde ligging tussen de A2 en grootschalig landbouwgebied. Derhalve is de aanwezigheid van levendbarende hagedis binnen het plangebied uit te sluiten.

4.2.6 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn verschillende merels waargenomen in de braamstruwelen. In de vijver waren zilverreiger en wilde eenden aanwezig. Tevens is een nest aangetroffen in een eik midden in het plangebied, afgaande op de vorm en bouw van het nest vermoedelijk van een zwarte kraai.

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat de volgende vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waargenomen in de wijde omgeving van het plangebied: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil en wespendif (alle §3.1 Wnb).

De bomen, struwelen, ruigtes en hagen in het plangebied bieden voor algemene vogelsoorten geschikte nestgelegenheid. Het gehele plangebied is geschikt als foerageergebied voor vogels. Van roofvogels, roek en gele kwikstaart (jaarrond beschermd nest) zijn in het plangebied geen nesten aanwezig. Echter, het kraaiennest kan in gebruik zijn genomen door een roofvogel, zoals buizerd, ransuil of boomvalk.

Gierzwaluw nestelt in Nederland uitsluitend in allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen, in kieren en gaten in muren, maar ook in nestkasten. Van belang is dat de gierzwaluw een vrije uitvliegrouwe van minimaal drie meter hoog en één meter breed van het nest heeft. Huismus nestelt voornamelijk in of tegen allerlei menselijke bebouwing: onder dakpannen bereikbaar via de dakgoot, in neststenen en in kieren en gaten in muren. Voor zowel de huismus als de gierzwaluw ontbreken mogelijkheden voor nestplekken onder de dakpannen van de het elektriciteitshuisje. De aanwezigheid van nesten van deze soorten is zodoende uit te sluiten.

In het plangebied zijn geen nesten van steenuil en kerkuil aanwezig. Het plangebied kan een onderdeel vormen van het foerageergebied van steenuil en kerkuil. Uit het bronnenonderzoek blijkt dat geen nesten van deze soorten aanwezig zijn binnen een straal van 400 meter van het plangebied. Het is zodoende uit te sluiten dat het plangebied essentieel foerageergebied vormt voor deze soorten.

Effectbeoordeling

Het kraaiennest kan in gebruik zijn genomen door een roofvogel, zoals buizerd, ransuil of boomvalk. Het nest van deze vogelsoorten is jaarrond beschermd. Bij de kap van de boom of de aangrenzende bomen, wordt het nest vernietigd. Nader onderzoek naar het gebruik van het nest is daarom noodzakelijk om uit te kunnen sluiten dat een jaarrond beschermd roofvogelnest wordt vernietigd bij uitvoering van de voorgenomen plannen.

Bij de voorgenomen plannen worden bomen gekapt, struwelen, graslanden en ruigte verwijderd. Bij het verwijderen van deze landschapselementen worden mogelijk nesten van algemene vogelsoorten vernietigd of verstoord. Gedurende het broedseizoen zijn alle nesten strikt beschermd. Dit betekent dat er gedurende het broedseizoen (half maart t/m juli) geen verstoring of vernieling van nesten mag plaatsvinden.

Nader onderzoek en mitigerende maatregelen

Nader onderzoek naar het gebruik van het kraaiennest is noodzakelijk. Indien wordt aangetoond dat het nest niet door een roofvogel in gebruik is, kan de boom buiten het broedseizoen worden gekapt.

De kap van bomen en het verwijderen van struwelen en ruigtes (graslanden) dient plaats te vinden buiten het broedseizoen en wanneer geen broedgevallen aanwezig zijn. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen echter geen standaardperiode gehanteerd.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) en gegevens van de NDFF blijkt dat de soorten baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de wijde omgeving van het plangebied.

Het plangebied is geschikt als onderdeel van het grotere foerageergebied van vleermuizen. Langs de Rijksweg staan laanbomen, waardoor het plangebied bereikbaar is voor vleermuizen als foerageergebied. De bomen langs de Rijksweg en de begroeiing op de noord- en westgrens van het plangebied kunnen onderdeel zijn van een vliegroute voor vleermuizen.

In het elektriciteitshuisje kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Vleermuizen kunnen onder de dakpannen verblijven. Deze ruimtes zijn bereikbaar via de kantpannen en kapotte pannen op het dak.

In het plangebied zijn geen bomen met holtes aanwezig. Zodoende zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten.

Overige zoogdieren

In het plangebied zijn pootafdrukken gevonden van wild zwijn, marter of katachtige en ree. Ook zijn uitwerpselen gevonden van ree en wild zwijn en graafsporen die waarschijnlijk afkomstig zijn van das en wild zwijn. Daarnaast zijn vraatsporen aan maïs gevonden, vermoedelijk van das. Ook zijn tientallen molshopen aangetroffen in het plangebied. De mol is geen beschermde diersoort onder de Wet natuurbescherming.

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen één kilometer afstand van het plangebied de volgende soorten zijn waargenomen: algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, boommarter, bunzing, eekhoorn, egel, haas, hermelijn, ree, steenmarter en vos (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van één tot twee kilometer van het plangebied zijn edelhert, konijn en wild zwijn (alle §3.3 Wnb) waargenomen. Op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied zijn das, waterspitsmuis (§3.3 Wnb), wolf en bever (§3.2 Wnb) waargenomen.

Het plangebied kan onderdeel vormen van het (grotere) leefgebied van das, egel, vos, haas, konijn, steenmarter, wezel, bunzing, hermelijn, ree, wild zwijn en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten.

In het plangebied is geen burcht van das waargenomen. Ook zijn geen holen aangetroffen van andere marterachtigen, vos of konijn gezien. Echter, door de aanwezigheid van robuuste ondoordringbare braamstruwelen en takkenhopen kunnen de verblijfplaatsen gemist zijn. Het is niet uit te sluiten dat een hol van een marterachtige zoals das, steenmarter, bunzing, wezel of hermelijn of van vos of konijn aanwezig is in het plangebied. Ook egels kunnen een verblijfplaats hebben in het plangebied.

Voor wolven is het plangebied als leefgebied te klein. Edelherten komen binnen een raster voor in het Weerterbos, dat op ongeveer twee kilometer afstand van het plangebied ligt. Bevers komen voor in overgangsgebieden van allerlei zoete wateren, zoals moerassen, rivieren en beken. De aanwezigheid van goed bereikbare bomen en struiken op oevers is van belang.

Waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, stromend of stilstaand water. De aanwezigheid van voldoende oevervegetatie is van belang als dekking. Voor eekhoorn is het gebied wel geschikt als leefgebied, maar niet bereikbaar door de geïsoleerde ligging tussen de A2 en grootschalig landbouwgebied. Binnen het plangebied zijn voor deze soorten geen geschikte habitattypen aanwezig of is het plangebied niet bereikbaar, waardoor het voorkomen van edelhert, eekhoorn, bever en waterspitsmuis binnen het plangebied is uitgesloten.

Effectbeoordeling

Vleermuizen

Binnen het plangebied blijven enkele grote bomen behouden. Daarnaast heeft in de nieuwe situatie een deel van het plangebied een groene inrichting. Daardoor blijft in het plangebied foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Ook in de directe omgeving grenzend aan het plangebied is geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. De voorgenoemde plannen

zorgen daardoor niet voor negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen.

De bomen langs de Rijksweg blijven behouden. Tevens blijft op de noord- en westgrens van het plangebied opgaande begroeiing aanwezig. Hierdoor blijven deze structuren voor vleermuizen te gebruiken als vliegroute.

Zodoende treden geen negatieve effecten op ten aanzien van een eventueel aanwezige vliegroute van vleermuizen.

Door toename van verlichting in het plangebied zal het plangebied minder geschikt worden als foerageergebied en vliegroute voor lichtschuwe vleermuissoorten.

Het elektriciteitshuisje blijft behouden. Alleen bij werkzaamheden aan de dakpannen kunnen eventuele verblijfplaatsen worden vernietigd of ontoegankelijk worden gemaakt. Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn jaarrond beschermd, het vernietigen en verstoren is een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Overige zoogdieren

Dassen hebben een groot leefgebied, variërend tussen 1,5 en 12 kilometer van de burcht, afhankelijk van het voedselaanbod. Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied van de das, indien in het plangebied geen dassenburchten aanwezig zijn. Er is en blijft namelijk voldoende geschikt foerageergebied voor dassen aanwezig in de omgeving. Het ongeschikt raken van het plangebied als dassen foerageergebied heeft geen effect op de verblijfplaats van de das, tenzij deze aanwezig is in het plangebied.

De das kan aanvullend foerageergebied aangeboden worden door het aanplanten van inheemse bes- en nootdragende struiksoorten en fruitbomen op de rand van het plangebied aan te planten.

Steenmarter, bunzing, wezel en/of hermelijn kunnen verblijfplaatsen hebben binnen het plangebied. Indien een verblijfplaats van een of meerdere van deze soorten aanwezig is, dan vormt het plangebied essentieel functioneel leefgebied voor deze soort(en). De voorgenomen plannen kunnen leiden tot vernietiging van een verblijfplaats en tot vernietiging van essentieel leefgebied.

Ree, wild zwijn, haas en vos hebben een groot leefgebied en de voorgenomen plannen hebben daardoor geen negatief effect op deze soorten.

Bij grootschalige werkzaamheden in het plangebied, zoals het verwijderen van struiken, takkenhopen, braamstruwelen en de ruigte kunnen verblijfplaatsen van algemene spits-, woel- en ware muizensoorten en egel worden vernietigd en individuen worden verstoord of verwond. Ook heeft het verwijderen van takkenhopen en braamstruwelen een negatief effect op de daar mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van konijn en marterachtigen.

Mitigerende maatregelen

Vleermuizen

Wanneer werkzaamheden aan het dak van het elektriciteitshuisje plaatsvinden, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd of

verstoord. Afhankelijk van eventuele werkzaamheden en de impact daarvan op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen is het ter beoordeling van een vleermuisdeskundige of nader onderzoek nodig is en welke methode daarvoor het beste is. Op basis van de resultaten van deze onderzoeken kan worden bepaald of het werken met een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk is en welke mitigerende maatregelen dan genomen dienen te worden.

Wanneer verlichting wordt toegepast dienen de armaturen zodanig te zijn dat de verlichting naar beneden is gericht. Lichtverstrooiing naar bomen en struiken moet worden voorkomen. Indien mogelijk kan gebruik worden gemaakt van bewegingssensoren, zodat de verlichting niet continu aan staat. Als dit niet mogelijk is, dient vleermuisvriendelijke verlichting te worden toegepast. Dit is rode of amberkleurige verlichting (<2700 Kelvin).

Overige zoogdieren

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, wild zwijn, ree, konijn, haas, vos en egel geldt in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Konijnenholen mogen in het voortplantingsseizoen (januari tot half juli) niet worden vernietigd, zonder verdere mitigerende maatregelen. In verband met de winterslaap van egel is het aan te bevelen dichte vegetaties en takkenhopen buiten de overwinteringsperiode (november tot en met half mei) te verwijderen.

Nader onderzoek is noodzakelijk om uit te kunnen sluiten dat verblijfplaatsen van marterachtigen (das, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel) in het plangebied aanwezig zijn. Voor het uitsluiten van verblijfplaatsen van marters dient een onderzoek te worden uitgevoerd met cameravallen en marterboxen in de meest actieve periode van deze soorten, namelijk maart t/m augustus.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Ondanks de kleine afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het vanwege de tussenliggende A2 en de afritten van deze weg uit te sluiten dat directe negatieve effecten ontstaan op Natura 2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen plannen. Vanwege de afstand tot de Natura 2000-gebieden en de aard van de plannen, kunnen negatieve effecten door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in de gebruiksfase niet op voorhand worden uitgesloten. Het is noodzakelijk om een Aeries-berekening uit te voeren om de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen. Voor het aspect stikstof in de realisatiefase (bouw-, aanleg- en slooffase) geldt een vrijstelling van vergunningsplicht.

De voorgenomen plannen hebben geen (significant) negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Het is uit te sluiten dat in het plangebied beschermde flora, libellen, kevers, weekdieren, vissen en reptielen voorkomen. Wel geldt voor alle aanwezige soorten in het plangebied de algemene zorgplicht, zie §1.4 van dit rapport. Tabel 1 geeft een overzicht van de mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

De werkzaamheden hebben geen negatief effect op het foerageergebied van algemene vogelsoorten. In de omgeving blijft voldoende geschikt foerageergebied behouden. Tevens blijft binnen het plangebied foerageergebied voor vogels aanwezig. Bij het verwijderen van struiken, bomen, struweel en ruigte kunnen nesten van algemene vogels zoals onder andere merel, wilde eend, vink of ekster worden vernietigd en gaan geschikte nestlocaties verloren. Gedurende het broedseizoen zijn alle nesten strikt beschermd. Het verwijderen van vegetatie en het kappen van bomen mag daarom alleen plaatsvinden buiten het broedseizoen (grootweg half maart t/m juli) en als geen broedgevallen aanwezig zijn.

Bij het kappen van een eik in het midden van het plangebied wordt een nest van vermoedelijk zwarte kraai vernietigd. Het kraaiennest kan in gebruik zijn genomen door een roofvogel, zoals buizerd, ransuil of boomvalk. Het nest van deze vogelsoorten is jaarrond beschermd. Bij de kap van de boom of de aangrenzende bomen, wordt het nest vernietigd. Nader onderzoek naar het gebruik van het nest is daarom noodzakelijk om uit te kunnen sluiten dat een roofvogelnest wordt vernietigd bij uitvoering van de voorgenomen plannen.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als onderdeel van het grotere foerageergebied van vleermuizen. Binnen het plangebied blijven enkele grote bomen behouden. Daarnaast heeft in de nieuwe situatie een deel van het plangebied een groene inrichting. Daardoor blijft in het plangebied foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Ook in de directe omgeving grenzend aan het plangebied is geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig. Zodoende ontstaan geen negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen.

De bomen langs de Rijksweg en de begroeiing op de noord- en westgrens van het plangebied kunnen onderdeel zijn van een vliegroute voor vleermuizen. De bomen blijven behouden en op de noord- en westgrens van het plangebied blijft opgaande begroeiing aanwezig. Hierdoor blijven deze structuren voor vleermuizen te gebruiken als vliegroute en treden geen negatieve effecten op.

Door toename van verlichting in het plangebied zal het plangebied minder geschikt worden als foerageergebied en vliegroute voor lichtschuwe vleermuissoorten. Bij toepassing van verlichting dienen de armaturen zodanig te worden afgesteld dat de verlichting naar beneden is gericht. Lichtverstrooiing naar bomen en struiken moet worden voorkomen. Het wordt aangeraden om vleermuisvriendelijke verlichting te gebruiken. Dit is rode of amberkleurige verlichting (<2700 Kelvin).

In het elektriciteitshuisje kunnen verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen aanwezig zijn. Vleermuizen kunnen onder de dakpannen verblijven. Deze ruimtes zijn bereikbaar via de kantpannen en kapotte pannen op het dak.

In het plangebied zijn geen bomen met holtes aanwezig. Zodoende zijn verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen uit te sluiten. Wanneer werkzaamheden aan het dak van het elektriciteitshuisje plaatsvinden, kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd of verstoord. Afhankelijk van eventuele werkzaamheden en de impact daarvan op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen van vleermuizen is het ter beoordeling van een vleermuisdeskundige of nader onderzoek nodig is en welke methode daarvoor het beste is.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied biedt geschikt winter-, voortplantings- en landhabitat voor gewone pad, kleine watersalamander, bastaardkikker, bruine kikker en Alpenwatersalamander. Als gevolg van de voorgenomen plannen raakt een groot deel van het plangebied ongeschikt als land- en overwinteringshabitat van deze soorten. Aan de noordkant van het plangebied rondom de vijver is een groene inrichting voorzien. Dit deel van het plangebied kan blijven functioneren als land- en overwinteringshabitat voor genoemde soorten amfibieën. De vijver blijft ook in de nieuwe situatie geschikt als voortplantingshabitat.

Voor gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en kleine watersalamander geldt bij ruimtelijke ingrepen in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Voor het verwonden of niet opzettelijk doden van deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4.

In het kader van de zorgplicht dient :

- + het verwijderen van vegetatie, struweel en stenen- en takkenhopen (indien nodig) waar amfibieën voorkomen, plaats te vinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van 1 november – 15 maart.

- + Bij het verwijderen van de vegetatie, struweel en takken(hopen) dient in één richting gewerkt te worden, zodat individuen kunnen vluchten.
- + Werkzaamheden aan het voortplantingswater plaats te vinden buiten de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode duurt van 1 maart – 15 september.

Voor Alpenwatersalamander geldt de vrijstelling niet. Om negatieve effecten op deze soort te voorkomen dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- + Werkzaamheden aan het voortplantingswater (de vijver) vinden plaats buiten de voortplantingsperiode van Alpenwatersalamander. De voortplantingsperiode duurt van maart tot half augustus.
- + Werkzaamheden in houtige begroeiingen (o.a. houtsingels, struweel, bosschages), zoals het verwijderen van bomen en struiken, vinden plaats buiten de overwinteringsperiode van de Alpenwatersalamander. De overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander duurt van oktober tot en met februari.
- + Werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigtes worden gefaseerd uitgevoerd. In de kruidachtige begroeiing en ruigte in het terreindeel rondom de vijver kan niet gelijktijdig worden gewerkt met het overige terrein.
 - o In het terreindeel rondom de vijver vinden werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigte plaats buiten de voortplantingsperiode en buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander.
 - o In het overige terrein vinden werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigte plaats buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander. In het overige terrein is het mogelijk om buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander de kruidachtige begroeiing en ruigte te verwijderen waardoor het terrein ongeschikt raakt voor Alpenwatersalamander. In het ongeschikt gemaakte terrein kunnen werkzaamheden binnen de overwinteringsperiode worden uitgevoerd.
- + Werkzaamheden worden altijd in één richting uitgevoerd, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.

Deze maatregelen dienen verder uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol. Wanneer bovenstaande mitigerende maatregelen ten aanzien van Alpenwatersalamander niet worden gevolgd, ontstaat (mogelijk) een overtreding van de Wet natuurbescherming.

Het plangebied kan onderdeel vormen van het (grotere) leefgebied van das, egel, vos, haas, konijn, steenmarter, wezel, bunzing, hermelijn, ree, wild zwijn en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten. Het is niet uit te sluiten dat een hol van een marterachtige zoals das, steenmarter, bunzing, wezel of hermelijn of van vos of konijn aanwezig is in het plangebied. Ook egels en algemene spits-, woel- en ware muizensoorten kunnen een verblijfplaats hebben in het plangebied.

Voor algemene spits-, woel- en ware muizensoorten, wild zwijn, ree, konijn, haas, vos en egel geldt in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel geldt altijd de Algemene zorgplicht, zie §1.4. Om het verwonden van dieren te voorkomen kan bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten. Konijnenholen mogen in het voortplantingsseizoen (januari tot half juli) niet worden vernietigd, zonder

verdere mitigerende maatregelen. In verband met de winterslaap van egel is het aan te bevelen dichte vegetaties en takkenhopen buiten de overwinteringsperiode (november tot en met half mei) te verwijderen.

Indien van das, steenmarter, bunzing, wezel en/of hermelijn een verblijfplaats aanwezig is, dan vormt het plangebied essentieel functioneel leefgebied voor deze soort(en). De voorgenomen plannen kunnen leiden tot vernietiging van een verblijfplaats en tot vernietiging van essentieel leefgebied. Nader onderzoek is noodzakelijk om uit te kunnen sluiten dat verblijfplaatsen van marterachtigen (das, steenmarter, bunzing, hermelijn, wezel) in het plangebied aanwezig zijn.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten in de omgeving van het plangebied

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Bomen en vegetatie verwijderen buiten broedseizoen
Roofvogels in nest zwarte kraai	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Nestgelegenheid	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren ivm kap grote bomen.
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Verblijfplaatsen (electriciteitshuisje)	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren bij werkzaamheden aan het dak
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Voerageergebied en vliegroute	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Bij toepassen verlichting armaturen naar beneden richten en lichtverstrooiing voorkomen. Vleermuisvriendelijke verlichting toepassen.
Algemene spits-, woel- en ware muizen	§3.3 Wnb	Verblijfplaatsen en leefgebied	Ja	Nee, algehele vrijstelling	-
Das, bunzing, wezel hermelijn, vos, haas, konijn	§3.3 Wnb	verblijfplaatsen	Ja	Mogelijk	Nader onderzoek laten uitvoeren
Gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en bastaardkikker	§3.3 Wnb	Winter-, land- en voortplantingshabitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Werken in één richting. Kwetsbare perioden in acht nemen.

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Alpenwatersalamander	§3.3 Wnb	Winter-, land- en voortplantings-habitat	Ja	Nee, mits maatregelen worden uitgevoerd	Gefaseerd werken en kwetsbare perioden in acht nemen, zie §5.3

5.3 Advies en aanbevelingen

Overtreding van de Wet natuurbescherming dient te worden voorkomen door het nemen van de volgende vervolgstappen en maatregelen:

1. nader onderzoek naar de aanwezigheid van roofvogels in het zwarte kraaiennest;
2. nader onderzoek naar verblijfplaatsen van marterachtigen uitvoeren in de periode maart t/m augustus;
3. nader onderzoek/ inspectie naar vleermuizen voorafgaand aan werkzaamheden aan het dak van het elektriciteitshuisje.
4. om het verwonden van dieren te voorkomen dient bij het verwijderen van de vegetatie één kant op worden gewerkt, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
5. in verband met de winterslaap van egel is het aan te bevelen dichte vegetaties en takkenhopen buiten de overwinteringsperiode (november tot en met half mei) te verwijderen.
6. het verwijderen van vegetatie en het kappen van bomen vindt plaats buiten het broedseizoen (grofweg half maart t/m juli) en als geen broedgevallen aanwezig zijn.
7. Konijnenholen mogen in het voortplantingsseizoen (januari tot half juli) niet worden vernietigd, zonder verdere mitigerende maatregelen.
8. het verwijderen van vegetatie, struweel en takken (indien nodig) waar amfibieën voorkomen, plaats te vinden in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soorten. De overwinteringsperiode duurt van oktober tot en met februari.
9. Werkzaamheden aan het voortplantingswater van amfibieën vinden plaats buiten de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode duurt van 1 maart – 15 september.
10. Werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigtes worden gefaseerd uitgevoerd. In de kruidachtige begroeiing en ruigte in het terreindeel rondom de vijver kan niet gelijktijdig worden gewerkt met het overige terrein.
 - a. In het terreindeel rondom de vijver vinden werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigte plaats buiten de voortplantingsperiode en buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander.
 - b. In het overige terrein vinden werkzaamheden in kruidachtige begroeiing en ruigte plaats buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander. In het overige terrein is het mogelijk om buiten de overwinteringsperiode van Alpenwatersalamander de kruidachtige begroeiing en ruigte te verwijderen waardoor het terrein ongeschikt raakt voor Alpenwatersalamander. In het ongeschikt gemaakte terrein kunnen werkzaamheden binnen de overwinteringsperiode worden uitgevoerd.

5.4 Gevolgen voor (het tijdpad van) de voorgenomen plannen

Nader onderzoek voorafgaand aan de start van de werkzaamheden

- + nader onderzoek naar de aanwezigheid van roofvogels in het zwarte kraaiennest in de periode maart - juli;
- + nader onderzoek naar marterachtigen uitvoeren in de periode maart t/m augustus;
- + Het onderzoek naar vleermuizen dient te worden uitgevoerd tussen 15 mei en 30 september. Methode afhankelijk van aard van de eventuele werkzaamheden en impact op mogelijke verblijfplaatsen ter beoordeling van een vleermuisdeskundige.

Eventuele ontheffing Wet natuurbescherming

- + Indien verblijfplaatsen van marterachtigen aanwezig zijn dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij de provincie Noord-Brabant.
- + Indien verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn in het elektriciteitshuisje en deze negatieve effecten ondervinden van werkzaamheden aan het huisje, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij provincie Noord-Brabant.
- + Indien een roofvogelnest aanwezig is in het plangebied dient voorafgaand aan de werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd bij provincie Noord-Brabant.
- + De aanvraag kan pas worden ingediend als het nader onderzoek helemaal is afgerond. De gemeente of provincie heeft 26 weken nodig om uw vergunning in orde te maken, gerekend vanaf het moment dat u uw aanvraag heeft ingestuurd. Als u niet alle gevraagde informatie bij uw aanvraag meestuurt of het bevoegd gezag nadere vragen heeft, duurt de afhandeling langer.
- + Voor het aanvragen van een ontheffing dient een mitigatieplan/activiteitenplan te worden opgesteld ten behoeve van de verblijfplaatsen van de beschermde soort(en).
- + Daarnaast dienen tijdig mitigerende maatregelen genomen te worden om een ontheffing te kunnen verkrijgen.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Bouwens, S. Provincie Noord-Brabant, 2017. Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming. Zoogdiervereniging - rapport 2017.32.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging - rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, <https://www.natura2000.nl/gebieden>, 01-02-2022
- + Natuurnetwerk Nederland, <https://data-portaal-noord-brabant.hub.arcgis.com/apps/natuurbeheerplan-nbp/about>, 01-02-2022
- + NDFF – 01-02-2022
- + www.eis-nederland.nl
- + www.vlinderstichting.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 2 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 2. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechtings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolgpcedure uit het uitvoeren van een verslechtings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechtings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechting of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.